

[KOP] Hoog tijd voor controle op schending mensenrechten bij dementie.

[INTRO] Alleen gedetineerden worden, dankzij het Europees Comité voor de Preventie van Foltering en Onmenselijke of Vernederende Behandeling of Bestraffing (CPT), al ruim 26

jaar actief beschermd tegen schending van hun mensenrechten. Maar mensen met dementie krijgen die bescherming niet. Ook al zijn er al sinds 2015 de [UMSD](#) (Universele Mensenrechten Standaarden Dementiezorg) gebaseerd op dezelfde standaarden als al

26 jaar voor gedetineerden gelden. Bijna vier jaar later is het nog steeds niet geregeld.

[UITWERKING] In Nederland zitten ± 39.000 mensen in de gevangenis¹ en dat aantal neemt elk jaar af. In Nederland leven volgens Alzheimer nederland ruim 270.000 mensen met dementie en dat aantal zou elk jaar toenemen (tot ruim 500.000 in 2040²). Net als gedetineerden worden en/of zitten mensen met dementie gevangen in hun situatie en in afhankelijkheid.

Voor mensen die als gevolg van hun eigen misdaden in de gevangenis belanden bestaat een systeem van regels en standaarden ter bescherming van hun mensenrechten. En onafhankelijke controles op de toepassing daarvan³. Dat systeem is gebaseerd op de Universele Rechten van de Mens en is gericht op het voorkomen van mishandeling⁴. In een beschaving moeten gevangenen, juist vanwege hun afhankelijke positie, maximaal beschermd worden tegen alle vormen van mishandeling⁴. **Die bescherming hebben alle gedetineerden in Nederland.**

Mensen die als gevolg van veroudering, genetische aanleg, omgevingsfactoren, leefstijl, een ziekte of een combinatie van deze factoren verwardheid of een vorm van dementie ontwikkelen raken gevangen in ons 'zorgsysteem' en in de dementie en als gevolg daarvan raken ook zij gevangen in afhankelijkheid. Voor deze kwetsbare, meestal oudere mensen bestaat er nog steeds *geen* gericht systeem van bescherming gebaseerd op de Universele Rechten van de Mens. Voor hen zijn er *geen* standaarden die gericht zijn op het voorkomen van zowel opzettelijke als van onopzettelijke mishandeling⁴. In een beschaving moeten verwarde mensen en mensen met dementie, juist vanwege hun kwetsbare en afhankelijke positie, beschermd worden tegen mishandeling⁴. Door een echt onafhankelijke toezichthouder.

Die bescherming hebben alle verwarde mensen en mensen met dementie in Nederland niet.

De nieuwe **Wet Zorg en Dwang** zal pas op zijn vroegst in 2020 ingaan en dan zal in de praktijk nog maar moeten blijken of het bestaande 'gesloten wereldje' van de zorg ook maar iets zal veranderen aan haar al decennia lang onveranderde gedrag.

De overheid had er al in 2014 expliciet voor gekozen om “voldoende maatregelen [te willen] treffen met het doel bewustzijn op te wekken bij de medische staf, verpleegsters/verplegers, informele zorgdragers of andere personen die diensten voorzien voor oudere personen, om geweld en misbruik op te sporen in alle omstandigheden; hen te adviseren welke maatregelen zij moeten treffen wanneer zij verdenken dat er misbruik heeft plaats gevonden en in 't bijzonder om hen aan te moedigen misbruiken aan te geven bij de bevoegde autoriteiten.”⁵

Bij een tekort aan goede zorg kan al sprake zijn van mishandeling⁴. Met een toenemende ‘winstdoelstelling’ voor verpleeginstellingen (marktwerking) en een, door dezelfde overheid als die de Wet Zorg en Dwang schreef, steeds hogere drempel om mensen opgenomen te kunnen krijgen, want ‘zo lang mogelijk thuis’, zullen de bestaande praktijken van het huidige ‘systeem’ en van verpleeginstellingen naar verwachting alleen maar worden versterkt.

Zoals eerder op 29 juni 2015 heb ik nogmaals alle ministers en staatssecretarissen, alle tweede en eerste kamer leden, de CPT, het College voor de Rechten van de Mens en Amnesty International aangeschreven om hun verantwoordelijkheid te nemen. De [Universele Mensenrechten Standaarden Dementiezorg](#) (UMSD) voorzien al in de regels voor bescherming van alle mensen met dementie en bieden tevens/vooral een solide basis voor *onafhankelijke, gespecialiseerde controles* op de juiste toepassing van die UMSD, en daarmee *op de naleving van de Universele Rechten van de Mens, nu dus ook voor alle verwarde mensen en mensen met dementie in Nederland. Kortom: er moet nu een ‘Nationale CPT’ komen, een werkelijke onafhankelijke/losstaande toezichthouder met groot mandaat, die de geïnstitutionaliseerde zorg, inclusief de ggz, controleert en corrigeert op basis van de naleving van de UMSD resp. de Universele Rechten van de Mens.*

[NOOT VOOR DE REDACTIE] Voor meer informatie kunt u terecht bij Paul Jansen, De Savornin Lohmanlaan 35, 3445 VD Woerden, e-mail paul@pauljansen.eu, internet: www.pauljansen.eu, telefoon: 0348 443039, mobiel: 06 2444 2159.

Zie tevens de blog <http://pauljansen.eu/zorg-mishandelt-bij-dementie/>

Zie ook de website van de Stichting Dementiewijs: www.dementiewijs.nl.

[BIJLAGE] (Klick) [Universele Mensenrechten Standaarden Dementiezorg](#)

[1] CBS – aantal strafrechtelijk gedetineerden in 2015: 39.800

[2] Volgens Alzheimer Nederland per jan. 2018

[3] Zie: <http://www.cpt.coe.int/>

[4] Mishandeling volgens het Wetboek van Strafrecht: “het aan een ander toebrengen van lichamelijk letsel of pijn alsmede – onder omstandigheden – het bij een ander teweegbrengen van een min of meer hevige onlust veroorzakende gewaarwording in of aan het lichaam, een en ander zonder dat daarvoor een rechtvaardigingsgrond bestaat”

[5] Aanbeveling CM/Rec (2014)2 artikel IV 16 - Aangenomen door het Comité van Ministers op 19/2/2014 tijdens de 1.192ste Vergadering van de Ministeriële Afgevaardigden

Met hartelijke groet,

Paul L. Jansen Ph.D., MBA
Cognitie- en Gedragwetenschapper
www.pauljansen.eu
www.dementiewijs.nl
www.annekevanderplaatsfoundation.org

